

Baťa má sochu. To mu musí stačit

I při letošních oslavách výročí republiky zmínil prezident Zeman své oblíbené jméno Baťa, vyzdvihl „baťovskou generaci“ českých podnikatelů. Pár hodin nato – jaká paradoxní shoda náhod – zamítl soud požadavek potomků Jana Antonína Bati, kteří chtějí po státu 56 miliónů jako odškodnění za zabavenou zlínskou vilu s pozemky. A na Slovensku kvůli Baťovi možná přijde jeden soudce o talár.

JMÉNO BAŤA je dnes synonymem českého podnikatelského umu. Mnohdy ani nerozlišujeme, zda pod jménem Baťa je míněn Tomáš, či bratr Jan Antonín – anebo oba. Baťa je zkrátka tradiční velká značka, a to nejen bot. Ani z prezidentova projevu nebylo patrné, čím předobraz měl při zmínce o baťovské generaci významných podnikatelů na mysli.

Pražský soud to věděl přesně. O náhradu za zabavenou vilu a přilehlé pozemky žádali dědicové Jana Antonína Bati, dcera a čtyři vnoučata.

Nevlastní bratr Jan převzal firmu „otce zakladatele“ Tomáše po jeho tragické smrti. Z českého podniku vybudoval světový koncern, založil po světě řadu měst. To on snil o průplavu Dunaj–Odra–Labe, o němž snil i Miloš Zeman. Před válkou odešel do amerického a později brazilského exilu. Po válce byl falešně obviněn z kolaborace. Národní soud ho v roce 1947 v nepřítomnosti odsoudil k dlouholetému vězení a konfiskaci majetku za to, že se veřejně nepřihlásil k zahraniční vládě a odboji.

Byla v tom tehdy i porce vypočítavosti: kdyby mu republika zabavila jmění „jen“ podle poválečných zákonů, musela by vyplatit náhradu. Odsouzenému zrádci nemusela dát ani pětník, a ještě měl hanbu. Komunisté si dokázali zařídít spoustu věcí už před únorovým převratem. Ocejchovaný velkopřumyslňák, jeden z nejbohatších lidí v zemi, se jim přinejmenším ideologicky hodil.

SOCHY ANO, DŮM NE

A současnost? Před osmi lety české demokratické soudy rozhodly, že J. A. Baťa s nacisty ne-

spolupracoval a podporoval zahraniční odboj. Logika napovídá, že se stejné rozhodnutí bude následně týkat i majetku. Nebude. Soudy požadavky dědiců odmítly. Důvody, pro které byl majetek zabaven, sice už neplatí, ale zabavení majetku platí?! Logika uvízla v síti paragrafů. Možná sehrává svou roli i obava, co kdyby se chtěli soudit i další, podobně poškození dědicové zabavených firem. Baťa má tak čistý štít, ve Zlíně sochu, od soboty i v rodném Uherském Hradišti – ale jeho potomci odškodnění za zkonfiskovaný barák dostat nemohou.

Poválečnému rozhodnutí se dá alespoň rozumět: byl shledán kolaborantem = byl mu sebrán majetek.

**STÁT MU SEBRAL MAJETEK,
PROTOŽE BYL KOLABORANT.
DNES UŽ KOLABORANTEM
NENÍ, BYL OČIŠTĚN.
LOGICKY BY TEDY MĚLI
DĚDICOVÉ DOSTAT ZPĚT
I TEN SEBRANÝ MAJETEK.
ANEBO SNAD NE?**

Tomu současnému se rozumět dost dobře nedá: kolaborantem nebyl = majetek si necháme.

SLOVENSKÝ SOUDCE CHYBU UZNAL
V druhé části někdejšího Československa, na Slovensku, je situace ještě dramatičtější. I tamní soud v roce 2013 rozhodl, že Baťa nebyl kolaborantem, anuloval trest z roku 1947. Potomkům se tím otevřely dveře k žádosti o miliardové náhrady za jmění znárodněné na slovenském území. Politiky to muselo vystrašit. Král bot vlastnil například zámek v Bojanovicích. Jenže čistý štít měl Baťa na Slovensku jen krátce. Přestože rehabilitační verdikt nabyl právní moci, krajský soud ho posléze zrušil... a Baťa je zase kolaborantem. V Česku není, na Slovensku je. Absurdní, že?! Stejně je jen to, že ani jedna část někdejšího Československa se nechce s jeho potomky o penězích už bavit. Slovenský Ústavní soud zatím nerozhodl.

A ještě jedna kuriozita navrch: slovenský soudce Pavol Tomík, jenž Baťu původně očistil, má na krku disciplinární řízení. Ministr spravedlnosti žádá jeho hlavu. Zjednodušeně řečeno, neměl prý zákonnou pravomoc verdikt z roku 1947 rušit. V půli října disciplinární senát zasedl a soudce Tomík chybu uznal. Bude-li muset svičknout i talár, se uvidí už 11. listopadu. Čeští právní zástupci dědiců to ve zdejších i slovenských médiích označili rovnou za perzekuci nepohodlného soudce.

CO BYLO UKRADENO...

Soudům i úřadům je třeba přiznat, že příběh baťovského impéria je komplikovaný stejně jako vztahy obou větví rodiny (Jana A. Bati na jedné straně a Tomáše Bati na straně druhé). Ale opravdu spravedlnosti stačí jen ta česká rehabilitace a pěkné sochy?

Bůhví, že dědice Jana Antonína neukonejší ani další, podobně neuspokojivé příběhy nápravy křivd minulosti. Takoví potomci „kulaků“ se dívají, jak části jejich někdejších rodinných majetků mizí neznámo kam dokonce i po listopadu 1989 – přestože demokratický stát přikázal zemědělským družstvům, aby je vrátila.

A to jsme tu kdysi měli tak správné heslo: Co bylo ukradeno, mělo by být vráceno.